

 TBMM
Kütüphanesi

Yer: UR 0020

Yıl: 1875

Cilt:

Sayı: 1-16

Kopya:

D.No: 193100277

 TBMM
Kütüphanesi

Yer: UR 0020

Yıl: 1876

Cilt:

Sayı: 1-13

Kopya:

D.No: 193100281

 TBMM
Kütüphanesi

Yer: UR 0020

Yıl: 1876

Cilt:

Sayı: 1-36

Kopya:

D.No: 193100278

 TBMM
Kütüphanesi

Yer: UR 0020

Yıl: 1876

Cilt:

Sayı: 1-9

Kopya:

D.No: 193100279

 TBMM
Kütüphanesi

Yer: UR 0020

Yıl: 1876

Cilt:

Sayı: 1-25

Kopya:

D.No: 193100280

Es. No: 193100277
Renk: U.R. 20

1-5
193100278

193100279

193100280

193100281

مدیری - توفیق بك

سنه لکى ۲۰ غروشدردى . التى واوچ
آدلىغى يوقدر .

استانبول ايچون ۱۲ طيشاريلر
ايچون ۱۷ غروش آيريجيه پوسته
پارمى آنور .

بر نسخهي ۲۰ پاره يه در

اشرفيات

۱۲۹۳

صاحب امتياز | شمسی
و محرر

باب عالی جاده سنده
۲۸ نومرولى (فرق انبار) مطبعه -
سنده باصياور .
اداره خانه سينده اوراده در .

{ هفته ده بر کره چيقار }

بر نسخهي ۲۰ پاره يه در

سز که برابر بولند قجه دائما فائده کزه
خدمت ایده جکدر . فنا ارقداش لرله
کورشمکدن ايسه بوزل ارقداش لرله
که رشمک و قونوشمق هر حالده سزک
ايچون فائده سز اولمز .

شمس

اخلاق

ترجهمسى خوى دز . بيلير سکر که
« اى خويلى ادم » و « فنا خويلى ادم »
ديه انسانلرى ايکى صنفه ايررلر . هر
شيتک ايسى مقبول و فناسى مردود اولديغى
کي انسانلرک دخی اى خو ياوسى سويله -
جک و فنا خو ياوسى قاجيله جىق پرز
مخلوق اولديغى دخی بيلير سکر . فقط
يتمکدن يتمکده فرق واردر . هر « اى »
دينيلان شئي نه دن طولايى اى
اولديغى بيله رک سومک و هر « فنا » دينيلان
شيدن نه ايچون فنا اولديغى بيله رک
قاجمق عقليلق ايشيدر . بونک ايچون
اى و فنا خويلىرک دخی حکمتنى يتمک
لازمدر .

فنا خويلردن حدت کي حسد کي
بعضلرى واردر که صاحبک کندی نفسنه
ضررى اولديغىچون فنا صايباشدر .

مثلا بعض چوجقلر واردر که يک

هر حالده محتاج درلر يا ؟ بزه بورسى
لازمدر .

ايشته چوجقلرک انسانلر قجه احتياجى
بيوکلر کي اولديغى ميدانده اولنجه
غزته يه احتياجى دخی ميدانه چيقار .
حتى بو احتياج سائر احتياجلر کي
کوچوک مقيا سده ده دکادر . بالعکس
بيوکلر مقيا سده اولمق لازم کليز . زيرا
بيوکلر انسانلرک چوق شيلرى اوکرتمش
احتياجلرى يالکز حواده قالمشدر .
چوجقلرک ايسه اوکرتمکه محتاج اولد
قلرى يک چوق شيلر واردر .

بن چوجقلرک غزته يه محتاج اولد -
قلرينى قطعيا حکم ايتدم . بو ايشه
باشلا دم . سزه سويليه جکم شيلرى
دائما بويله اقردى ايدر کي سويليه جکم
تا که او قود يکرى کندی کنديکزه اکلايه
بيله سکر . يازه جغم شيلر ايسه اصلا جان
صيتمز . سزى هم اکلندير هم ده سزه
فائده ويرر . بوسيله مبنيدر که غزته مک
اسمى « ارقداش » قويدم .

هم ده بوارقداش فنا ارقداش دکادر .

باسمه سبحانه

« مقدمه »

بکار افنديلر .

شمسى يه قدر بر قاج کشى سزه مخصوص
غزته چيقاردى . فقط هيچ بريسى
غزته سنى سزه بکند پرمدى . چونکه
دوام ایده مديلر . اگر بکنديره بيله جک
برشى يا يمش اولسه ايدلر سز رغبت ايدر
ديکز . اولر دخی دوام ایده بيلرلر ايدى .
دوام ایده ميان بو غزته جيلرک فکر نه
کوييا چوجقلر ايچون غزته لازم دکل
ايشده آنک ايچون چوجق غزته لرى رواج
بولمبور ايش . بو سوزده حقلرى يوقدر .
بن اثبات ايدر مکه چوجقلر ايچون دخی
غزته لازمدر . باقىکن نصل اثبات
ايدرم :

چوجقلر انسانلرک کوچوکيدر . انسانلر
يکده ايچمکده کيمکده قوشا نمقده
هر نه يه محتاج ايسه لر چوجقلر دخی آنلره
محتاج درلر . اما بر کوچوک مقيا سده
محتاج ايشلر . بونک ضررى يوقدر .

زیاده حدتندلری زمان قانلری باشنه
اوره رق خسته ییله اولورلر . هله طبیعتی
قیسقا نچ اولان چوجقلر هر شیئه
یورکرینی اوزرک پک ضعیف قالورلر .
کور یورسکزه بویله ضرری کندیسنه
عائد اولان فناقلردن قاچمق انسانک
یتنه کندیاچکون فائده لیدر .

بوراده اتملرینی اغزمزه آلمقدن ییله
قورقدیغمر بعض فنا خویلو واردرکه
ضرری بشقه زینه طوقنور . بو فنا
خویلو نه کبی شیلر اولدیغنی اکلامق ایچون
کندی نفسکزه صوریکز . بشقه ارینگ
کندی حقکزه کی نه کبی معامله لردن
خوشلانم ایه کز ایشه آنلردر .

بر کیمسه سرک ایهسته مدیککر شیلری
و ضررریکزه سبب اولان حاللری سرک
حقکزه اجرا ایدر ایه او کیمسه بی سوز
سکر یا ؟ دیمک اولورکه او کبی شیلری
سزده بشقه سنه یا ممش اولسه کز او نلردخی
سزری سوزلر . هم سومامکده - قلمیده
واردر . حالبوکه بر چوجغنی هیچ بر
کیمسه نک سومامسی او چوجوق ایچون
بختیارلق دکلدر . او یله ایهسه هر کس
یا تنده محجوب اولماق وشو بختیارلقله
لذت بولمق ایستیان چوجوقلر کندی
نفسلریچون جائز کورمدکلری برشیئ
بشقه سنه یا بملر .

فنا خویلری ترک ایدن و یا ایمان
چوجوقلر البته ای خویلی صاییلورلر .
لکن فنا خویلریلی اولدیغنی کبی ای
خویلردخی بلایدر . بونلر ایهسه یه
ایکی قسمدر . بر قسمی فائده سی انسانک
کندیسنه اولان ای خویلردرکه فقرالغه
قناعت قضا و بلایه صبر کبی شیلر بونلر
دندر . لکن اصل انسان اوغلی انسان
اولانلر ای خویلوک ایکنجیسته رعایت
ایدرلرکه آنلر دخی فائده سی بشقه لرینه
ده طوقونانلردر . مثلاً جومردلک ایتک

و عاجز و بیچاره اولنلری حایه ده
بولمق کبی .

بر کره شونی ملاحظه ایتلیسکزه که اگر
دنیا ده هر کس کندی ایلکنی ایهسته سه
و یالکز کندی نفسی دوشونسه انسانلق
ایلو یه کیدرمی ؟ نه ممکن ؟ اکر
انسانلر بر برینک ایلکنی ایهستلر و اکا
چالشیرلر ایه اوزمان هر کس ای اولدیغنی
صرده ده کندیسنی دخی ای اولور .

عالمده ای خویلی اولمق ایهسته میان
انسان بولنمز . حتی شویله کندی
حاملرنده بواندقلری زمان هر کس کندیسنی
ای خویلی ظن ایدر . لکن ای خوی
ایله فنا خوی جنککشمده باشلادیغنی زمان
اکرای خویلر غالب کایر ایهسته اصل او
آدم ای خویلی صاییلور . حسد بر فنا خوی در که
بونک قارشیلغنی دخی عالی جنابلقدر . ارقداش
شکرکردن برینک حالنه حسد ایدوب ایتامک
ایله برده اوکا عالی جنابلق کوسترمک
یعنی اونک فناقلری اوار ایهسه عفو ایتک
واونک ایلکنی ایهسته مک لازم کلیر .
ایشته بو زمان عالی جنابلق غالب کایر ایهسه
سزده ای خویلی آدم دیه حکم اولنه ییلر .
شمذیلک بوسوزی دخی بوراده کسهلم .
اخلاق یحیی چوجوقلر ایچون غایت مهم
بر بحث اولدیغنی ایچون بوندن صکره
دخی بو بحثی تکرار ایده جکر .

حکایه

بر کون ایکی ارقداش بر باغده کز رکن
برایسی او برینه « شو کوزل و یسوک
واولمش اوزم صالقمی کورد کمی ؟ هایدی
شونی قو پاروب ییهم .

او بر ارقداشی - کوزل اما باغ بزم
دکلدر . صاحبی قائل اولدن نصل قو پارهم ؟
اونه کی - ادم سنده باغده بزدن بشقه

کیمسه یوق قو پارسه قیسه کیم کورر ؟

او بری - بر انسان کندیسنگ اولمیان
ا- کو پک بر شی ییله صاحبک رضایی
اولمدن آلمق ییک اصلاً جائز دکلدر .
برده صکره صاحبی کلوبده بو صالقم نه
اولدی دیه بزه صوراجق اولسه بزه
کو مدک دیسه ک یالان سولیش اولورز .
بو صرده ده مکر باغچی بر اغاجک
آرقه سندن بو ایکی ارقداشک لاقردیسنی
دیگله مکده ایمش . همان میدانه چیقوب
« آفرین اولادم بر خوردار اول . پک
ای سویله دک . سزک اولمیان بر شیئ المق
ای دکلدر . و برده اصلاً خاطر یکردن
چیقارماینکه بویله شیلری فرضا انسان
کورمز ایهسه ییله الله تعالی دائماً کور
مکده در .

تاریخ طبیعی

- باشلانغیج -

انسان حیواندر . سائر حیوانلردن
آیرلسی ایکی شیلدر . برنجیسی عقلی
ایکنجیسی نطقیه یعنی سویله مسیله در .
یوقسه انسانک یمکده ایچمده او یومقده
بشقه - بوانلردن نه فرقی واردر ؟

جناب حق انسانه بو ایکی شیئ
احسان ایدرک جله مخلوقاتندن اشرف
بر اتمی انجق کندیسنگ عظمت و قدرت
الهیة سنی ییلدیر مک ایچوندر .

انسان دخی کندیسنه عنایت قلنان شو
ایکی بیوک نعمته شکر ایتک ایله برابر علم
ومعرفت تحصیل ایللی و عالمده کوردیکی
بونجه شیلرک حقیقتی آراشدیروب تکر یسنگ
بر لکنی و بیوککنی ییلملیدر .

واقعا انسان کوکده کی کونشی و آبی
ویلدیزلری و یرده کی حیوان و اغاج
و چیچکلری کوروب برادانک عظمتی
ییلر . لکن بونلرک حکمت و حقیقلرینی

آ کلامی که خالقك قوت و قدرتی او زمان
دها زیاده بیابش اولسون

حاصلی انسان نه ایچون انسان برادلد-
یعنی یلوب جناب حقك خلق و ایجاد
ایتدیکی شیلرك هپسنه عبرت کوزیله باقلی.
واز جله درلو درلو قلیقده و درلو
درلو طبعیتدیر ایتدیغی بونجه حیواناته
نظر قیالی .

ایشته « ارقداش » بیلدیکی و اوکرنده-
یکی قدر (تاریخ طبیعی) دن هر بر
حیوانك طبیعتلرینی و نه ایله بسندکرینی
وهانکی مملکتده بولندقلرینی صره سیله
یازه جغنی و رسملرینی دخی باصه جغنی
ارقداشلرینه وعد ایدر .

﴿ اوتیه بری ﴾

انسان دنیاده نه اوکره نیر و نه بلار
ایسه چوجقلى زماننده اوکره نه بیلر .
ایستدیکی شیلرك اوکره نسی چوجقلى
زمانندن صکرهیه براقانلر بیودیکی وقت
هیچ برشی قزانده مدقندن بشقه عمری
یتجهیه قد چوجقلى زمانتی قاچرمش
اولدیغنه آجینیر اما فائده ویرمز .

علم و معرفت تحصیل ایدن کیسه نك
تحصیل ایلدیکی علم و معرفت التون و کموش
تجارتندن دهافائده لیدر .

التون قزانمقندن ایسه علم تحصیل ایتك
کموش قزانمقندن ایسه حکمت اوکره نك
خیرلیدر .

هر ایشده عاقلانه حرکت ایدن خیر
کورور . حقه توکل ایدن سلامت بولور .

فقیر ملامتله سوز سویلر . زنکین
خدتله جواب ویرر .

انسان ارقداشلرینی کوجندیر ماملیدر .
زیرا ارقداش وار که قرنداشندن ایدر .

زنکینك احباب آرتدیرر . فقرالق
احبابلردن آیرر .

نصیحتی دكله زیسه نی اوکره که آدم
اوله سین .

قیشدر دیه جفت سورمیان تنبل آدم
اوراق بچیننده دیله نیر .

بر چوجقلى عقللی و کوزل خوبلی
اولدیغی . یایدیغی ایشلردن بالی اوور .

تنبلکی ترك ایله که فقیر اولمیه سین .
چالیشقان اول که آج قالمیه سین .

نصیحت دیکلایك قولاقلرینه التون
کویه کی زینتدر .

طاطلی سوز کوزلر یوز طاشی ازر .

دشمنك آج ایسه طویور . صوسر
ایسه صو ایچر . زیرا بو طرز او نك
باشنه آتشار یقارسین . و جناب - حقه
سکا مکافاتنی ویرر .

جاهل اولان ادمه اعتبار ایتك طاش
یغینه جواهر قومق کی در .

قیو قنادی کندی رزه سنده دوندیکی
کی . تنبل آدم دخی کندی دوشکنده
دور .

گمور یاغمه و اودون طووشمغه
برادنی کی . قته اولان آدم دخی غوغا
قزشدیرمغه یرار .

جاهل اولان ادمه جهله دائر سوز
سویله زیرا کندیسنی عالم ظن ایتسون .

زنکین اولایم دیه زجت چکمه .
علم اوکره وقتی بیهوده کچیره .

تنبل سواقلرده آریلان وارینی هلاک
ایدردیر .

دوست دوستی هر زمان سورلکن اصل
دوست مصیبت وقتده بللی اولور .

المهی سون پدر و والده سنه اطاعت
ایدر .

چوجقلى ایکن علم و تریه اوکره نکه جهل
ایت . زیرا فدان تازه ایکن طوغریلر .

جاهللك کوتی خویلك انا سیدر . هر
فناق هر کوتولك اندن طوغار .

عاقل و عالم و عادل اولانی هر کس
سور .

تنبل چوجقلى بو کونکی او قویه جق
درسنی یارینه براقیر .

دوشوب قالدیغك ارقداشندن نه فکرده
آدم اولدیغك بللی اولور .

کل دیکنسز و علم زجتسز اولاز .

نه اکیلیر ایسه عاقبت او بیخیلیر .

اتسانك سلامتی لسانك حفظیله در .

طاطلی سوز ییلانی دلیکندن چیقارر .

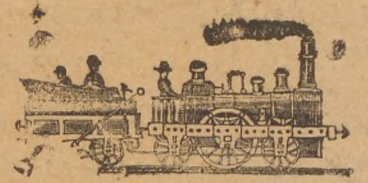
هر ایشك اورته سی خیرلیدر .

دنياده الكوچ شي كندى نفسى
بيلكدر .

علم و مرفى صلتون آل صاتم .

- اوفى تفك معلومات -

شمندوفر

شمندوفر يعنى دمير يولى الك ايشدا
انكلترده ايجاد اولمش ايسهده يواش
يواش بوكونى كوردى كمر حال كاله
واصل اولشدر . [۱]

۱۰۵۹ سنه سنده عربيه چكن آتله
قولايلى اولقى ايجون المانپاده « هارج »
آدى ممدلرده صره سيله ايكي طرفه
اوزادلىش اودون يول ايجاد اولمشدر .
۱۰۹۰ سنه سنده انكلترده « نيوفاستل »

معدنلرده دى بويله بول ياشلشدر . بويلك
چايوق بوزلماشى ايجون صكره لرى اودون
خطلرينك اوزرلىنى معدن ايله قايلا مشلدر
بو معدن قابلى خطلر بر چوق زمان
طيانمديغدن ۱۱۸۰ ده آنلرك يرينه
اوزون دوكه چوقلر قوللانمش ايسهده
بونك دى طيانمديوب قيرلديغدن ۱۲۲۰
ده دمير چوقلر قوللانمغه باشلا مشلدر .

۱۲۱۷ سنه سنده تيره و تيق نام مهندس
عربه چكن حيوانلرك يرينه بخار قوتى يعنى
آتشدن صردن چيخان دومان قوتى ماكنه
ايله قوللانمغى تيريه ايتشدر . ايشبو
تيريه انكلترده ده « غال » مملكتنده
« مرنيدويل » نام دمير يولنده اجرا اولمشدر
بو بخار قوتى صورت استعمالى
بر چوق زمان تيريه اولنده دن صكر .

[۱] دمير يوله : فرانسى شمدوفر
انكلتر رويلوى . عربلر سكة الحديد .
تركار دمير يول . مجملر دى راه آهن
ديرل :

فرانسده سه كهن وانكلترده ايسهده فغسون
نام كيمسه لى ۱۲۴۵ سنه سنده لوقوموتيف
[?] ايجاد ايتلشدر .

ايسهده فغسونك يالديغى لوقوموتيف
۱۲۴۶ ده « ليور پوول » دن « مانچستر »
قدر يايلان دمير يولنده قوللانمشدر .
انكلترده باقهرق امريقا و بلجىقا
و پروسياده دى دمير يوللرى ياممغه باشلا-
مشلدر .

فرانسده ايلك دفعه اولهرق دمير يولى
ياپلسى ۱۲۳۹ ده « سن آتسپين » دن
« لسيون » قدر ياپلش اولان دمير
يوليدر .

برازده اكلنه لم

عثمانلى عسكرلر دن بويله بر صربى
اسيرار اسنده محاوره

عسكر - همشهري فصل اردو لغتكر
قالا باقمى ؟

اسير - سركله محاربه يه باشلا مرن دن
اول ايجه قالاباقدى اما محاربه سوزى
جانلامه يه باشلا بجه اردوده كوچولسكه
باشلادى .

عسكر - نه اولديده كوچولدى ؟
سرك اردو لاسيقليمى ؟

اسير - افك كى برشى . چونكه
غوغا سوزى اولد بجه بركيلر « تركلرك »
غوغامى علوانش آتش كبيدر . بز
جامزى سوقاقده مى بولدى كه كوز كو ه
كندى مرنى آتش آتاهم « ديو زرايدى .
حاصلى ايجمزنده سر خوشلردن بشقه
جسار تلمز يوقدى . هله غوغا يرينه
كیده جكمز صرهده يك چوغى قاچدقلى
كى سر خوشلرك آييلانلرى دى كوز
اوكنده قالميلر .

عسكر - اين يا او قدر قورقاق حر-
يقلر جنكه نيجون لكشدر ؟

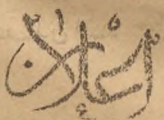
[?] اردو موتيف . دمير يول عربيه
لر ينى آرقه سنه طاقوب چكن اوكدمى
ماكنه لى عربيه دينلور .

اسير - اوراسنى نه سن صور . نه
بن سويليم ۰۰۰ ايشته اردو مرنك حالى
بويله ايدى . محاربه يه باشلانمغى
اقتشام ضابطلر طوبولاش شىراب
ايجورلردى . ايجورلردن يوز باشى تپه سنده
برى ققايى زياده جه دومانلماش اولد بخندن
لاقردى ار اسنده بزدن بره قايچنى چكوب
« ايشته بن يارين بونكله اون » و طيانم-
نجه سنى چيقاروب « بونكله ده التى كه تمام
اون التى ترك اولدو هجكم . وارمى قارشومه
چيقه جق » ديه باغمشيدى . برده ايكي
ساعت صكره بن يينه اويه كيتديكمده
باقدمكه ضابطلر طاعنلشدر . برده بر
قارالتى كو دم آياغمه دورتم بر بسى
قالقدى . آزدها اودوم ياطلايوردى .
نه بافار سين مكر بزم اقتشامكى قايچ چكن
طيانمجه كوستن يوز باشى دكلى ايمش !

امان !!! هانى او اقتشامكى شويله
كسرم بويله بجه رم دين قباداي يوز
باشى ؟ ظاهر بيجاره بنى ترك ظن ايتش
« جام عثمانلى ييكيتى باشك ايجون اولسون
مرجت ايت جامه قيمه » ديه يالوارهرق
قايچنى طيانمجه سنى اللرى تيره يه تيره يه يكا
نصل تسليم ايتديكى بر درلو تعريف
ايدم .

صكره نصله بن ترك اولد بقمى
ييلدردم سده حراف او قورقو ايله بر
قاچ ساعت صكره قوروغى تيره دى ۰۰۰

شمسى

« خواجه اول »

الك الزم اولان فنلرى غايت قولاي بر
صورتله آكلاتمى و مكتب چوقلرينه
مخصرص اولقى اوزره قلمه آلمشدر .

اشبو كتاب باغمچه قوشنده تنبا كوجى
حسن اغانك دكانيله كوپرى باشى بارقه
سنده فيئات مخصرصه سيله صايقدهدر .